UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Guía Docente				
Datos Identificativos				2024/25
Asignatura (*)	Investigación en Ocupación Humana e as Múltiples Diversidades		Código	653862315s
Titulación				

Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuadrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6

Idioma	CastelánGalego		
Modalidade docente	Híbrida		
Prerrequisitos			
Departamento	Ciencias da Saúde		
Coordinación	Nieto Riveiro, Laura	Correo electrónico	laura.nieto@udc.es
Profesorado	Groba Gonzalez, Betania Nieto Riveiro, Laura Rosende Celeiro, Iván de	Correo electrónico	b.groba@udc.es lnieto@udc.es ivan.de.rosende.celeiro@udc.es
Web			
Descrición xeral	Esta materia pretende favorecer o coñecemento e a reflexión sobre a diversidade humana e o seu vínculo coa ocupación, promover o achegamento do alumnado ás múltiples diversidades, potenciar unha abordaxe holística da diversidade humana nos procesos de saúde e no desenvolvemento da actividade investigadora, e impulsar o deseño e desenvolvemento de proxectos de investigación baseados na diversidade humana.		

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Aplicar técnicas de investigación que contemplen a diversidade humana e as súas implicacións sobre as ocupacións humanas.	AI1 AI3 AI5	BI1 BI3 BI5 BI7 BI8 BI10	CI1 CI9
Coñecer as liñas de investigación relacionadas coa diversidade humana e, en particular, aquelas vinculadas coa ocupación humana.	AI5	BI4 BI5 BI8 BI10	CI4
Capacitar para unha abordaxe holística da diversidade humana nos procesos de saúde e no desenvolvemento da actividade investigadora.	AI1 AI3	BI2 BI3 BI6 BI7 BI9 BI11 BI12	CI4 CI7

Deseñar e desenvolver proxectos de investigación baseados na diversidade humana, acordes aos perfís profesionais do alumnado.	AI1 AI3 AI5	BI1 BI2 BI3 BI4 BI5 BI6 BI8 BI9 BI11	CI1 CI2 CI7 CI9

Contidos	
Temas	**Subtemas**
1. Introdución sobre a diversidade humana e outros conceptos relacionados.	1.1. Conceptualización da diversidade humana. 1.2. Importancia da diversidade. 1.3. Introdución a outros conceptos relacionados (por exemplo: autonomía, dereitos, dignidade, equidade, estigma social, identidade, igualdade, inclusión, independencia, participación, xustiza).
2. Aproximación ás múltiples diversidades.	2.1. Aproximación á diversidade social e cultural (étnica, relixiosa, ideolóxica, política, etc.). 2.2. Aproximación á diversidade funcional. 2.3. Aproximación á diversidade e a identidade de xénero, e outros conceptos relacionados. 2.4. Aproximación á diversidade e a identidade sexual, e outros conceptos relacionados. 2.5. Aproximación á diversidade xeracional. 2.6. Achegamento a outros tipos de diversidade. 2.7. Marco normativo e legal de referencia a nivel autonómico, nacional e internacional.
3. Conceptos e modelos de diversidade.	3.1. Evolución histórica dos modelos vinculados coa diversidade funcional: modelo de prescindencia, modelo médico-rehabilitador, modelo de vida independente ou social, e modelo da diversidade. 3.2. Revisión de teorías relativas á diversidade e identidade de xénero: perspectiva cognitiva, perspectiva social (modelos de interacción sociocognitiva, modelos sociais), perspectiva da aprendizaxe social, perspectiva política, etc.
4. Ocupación humana e as múltiples diversidades.	4.1. Contextualización sobre a ocupación humana. 4.2. Implicacións da diversidade (social, cultural, funcional, de xénero, sexual, xeracional, etc.) na ocupación humana.
5. Abordaxe holística da diversidade humana.	5.1. Abordaxe holística da diversidade humana nos procesos de saúde. 5.2. Abordaxe holística da diversidade humana no desenvolvemento da actividade investigadora. Deseño e desenvolvemento de proxectos de investigación baseados na diversidade humana acordes aos perfís profesionais do alumnado.

Planificación				
Metodoloxías / probas	**Competencias / Resultados**	**Horas lectivas (presenciais e virtuais)**	**Horas traballo autónomo**	**Horas totais**
Análise de fontes documentais	B2 B4 B5 B8 B10 B12 C1 C2	6	24	30
Discusión dirixida	A3 B4 B5 B6 C1 C4 C7	12	6	18

Foro virtual	A3 A5 B4 B5 B6 B8 B12	12	4	16
Investigación (Proxecto de investigación)	A1 A3 A5 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B12 C1 C7 C9	6	54	60
Presentación oral	B2 B4 B11 C1	3	12	15
Solución de problemas	A3 B4 B5 B6 B7 B9 B10 B12 C4 C7	3	3	6
Atención personalizada		5	0	5
***Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado**				

Metodoloxías	
Metodoloxías	**Descrición**
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.) relevantes para as temáticas centrais da materia, con actividades especificamente deseñadas para a súa análise. Pódese empregar como introdución xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico. Das 6 horas lectivas, 3 son presenciais e 3 son virtuais.
Discusión dirixida	Técnica de dinámica de grupos na cal as persoas integrantes do grupo discuten de forma libre, informal e espontánea sobre un tema, aínda que poden estar coordinadas por unha persoa que actúe como moderadora. Das 12 horas lectivas, 9 son presenciais e 3 son virtuais.
Foro virtual	Estudo dirixido a través de materiais multimedia. Todas as horas lectivas (12) son virtuais.
Investigación (Proxecto de investigación)	Proceso de ensinanza orientado á aprendizaxe do alumnado mediante a realización de actividades de carácter práctico a través das que se propoñen situacións que requiren ao estudantado identificar un problema obxecto de estudo, formulalo con precisión, desenvolver os procedementos pertinentes, interpretar os resultados e sacar as conclusións oportunas do traballo realizado. Todas as horas lectivas (6) son presenciais.
Presentación oral	Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e o profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica. Todas as horas lectivas (3) son presenciais.
Solución de problemas	Técnica mediante a que se ten que resolver unha situación problemática concreta, a partir dos coñecementos que se traballaron, que pode ter máis dunha posible solución. Todas as horas lectivas (3) son presenciais.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**

Discusión dirixida Investigación (Proxecto de investigación) Presentación oral Solución de problemas Análise de fontes documentais Foro virtual	A atención personalizada farase mediante titorías individualizadas ou en grupo reducido (segundo as necesidades do alumnado). A tal fin, o alumnado dispón dun horario oficial de titorías, que se poderán realizar de modo presencial ou a través dos medios institucionais da UDC de atención a distancia (preferiblemente, a través da aplicación Teams). Ademais, se fose preciso, estas titorías poderanse realizar fóra do horario oficial de titorías, de luns a venres, entre as 09:00 e as 19:00 h., especialmente, no caso do alumnado con dedicación parcial ou que presente dificultades para conciliar o estudo coa vida persoal e/ou laboral. Levaranse a cabo mediante a solicitude previa do estudantado interesado, ou a petición do profesorado da materia se o considera necesario, sendo programadas nun horario consensuado co equipo docente, que non interfira en ningún caso coa asistencia e participación do alumnado nas restantes materias do título en que estea matriculado. Tamén se brindará atención personalizada mediante o correo electrónico, e a través dos foros ou a opción de mensaxe privada do Campus Virtual.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	**Cualificación**
Investigación (Proxecto de investigación)	A1 A3 A5 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B12 C1 C7 C9	Para a avaliación desta metodoloxía, valorarase: a capacidade de expresión escrita do alumnado (valorando de forma negativa os erros ortográficos, gramaticais y sintácticos), a integración e aplicación de conceptos e procedementos abordados na materia, a argumentación ofrecida nas súas intervencións, a capacidade de razoamento e de resolución de problemas, e a actitude crítica e reflexiva.	50
Presentación oral	B2 B4 B11 C1	Para a avaliación desta metodoloxía, valorarase: a capacidade de comunicación oral do alumnado, a capacidade de análise e de síntese, e a argumentación ofrecida nas súas intervencións.	20
Análise de fontes documentais	B2 B4 B5 B8 B10 B12 C1 C2	Para a avaliación desta metodoloxía, valorarase: a capacidade de expresión escrita do alumnado (valorando de forma negativa os erros ortográficos, gramaticais e sintácticos), a integración e aplicación de conceptos teóricos e prácticos abordados na materia, a capacidade de análise e de síntese, a argumentación ofrecida nas súas intervencións, e a actitude crítica e reflexiva.	30

Observacións avaliación
O sistema de cualificacións expresarase mediante cualificación numérica de acordo co establecido no artigo 5 do Real Decreto 1125/2003 de 5 de setembro (BOE nº 224 de 18 de setembro de 2003), polo que se establece o sistema europeo de créditos e o sistema de cualificacións nas titulacións universitarias de carácter oficial e validez en todo o territorio nacional. Sistema de cualificacións: 0-4.9=Suspenso, 5-6.9=Aprobado, 7-8.9=Notable, 9-10=Sobresaliente/Matrícula de honra (Graciable). A efectos desta materia, considerarase como Non presentado (NP) ao alumnado que non participe na totalidade de actividades de avaliación continua, tendo en conta as condicións que figuran a continuación. Para superar a materia, cada estudante debe participar activamente en todas as metodoloxías propostas, e entregar todos os traballos solicitados. Ademais, deberá acadar unha nota global mínima de 5 puntos, e ter superada, como mínimo, a metodoloxía de Investigación (Proxecto de investigación), para o cal é preciso obter unha cualificación mínima do 50% da nota máxima (2,5 sobre 5 puntos). En caso contrario, non se sumarán nin serán tidas en conta as notas das restantes metodoloxías (Análise de fontes documentais e Presentación oral), e a cualificación global da materia corresponderase coa nota obtida na metodoloxía suspensa (Investigación). No caso de non superación da materia na primeira oportunidade da convocatoria (febreiro), a/o estudante deberá repetir na segunda oportunidade (xullo) a entrega do(s) traballo(s) suspenso(s) ou non entregado(s). Todos os aspectos relacionados con ?dispensa académica?, ?dedicación ao estudo?, ?permanencia? e ?fraude académica? rexeranse de acordo coa normativa académica vixente da Universidade da Coruña. A docente responsable da materia resérvase a posibilidade de realizar algún cambio na avaliación ou noutros aspectos do seu desenvolvemento, que serán notificados ao estudantado coa suficiente antelación.

Fontes de información	
Bibliografía básica	- Agustina Palacios, Javier Romañach (2006). El modelo de la diversidad: La bioética y los derechos humanos como herramientas para alcanzar la plena dignidad en la diversidad funcional. Madrid: Ediciones Diversitas - Agustina Palacios (2008). El modelo social de discapacidad: Orígenes, caracterización y plasmación en la Convención Internacional sobre los Derechos de las Personas con Discapacidad. Madrid: CERMI, Ediciones CINCA - Carol Lynn Martin, Diane N. Ruble (2010). Patterns of gender development. Annu Rev Psychol, 61:353-81 - Cristina Morales (2020). Lectura fácil. Ni amo, ni dios, ni marido, ni partido, ni de fútbol. Barcelona: Anagrama - Ignacio Calderón-Almendros, Paula Verde-Francisco (2018). Reconocer la diversidad. Textos breves e imágenes para transformar miradas. Barcelona: Octaedro - Ignacio Calderón-Almendros, Rafael Calderón-Almendros (2016). ?I open the coffin and here I am?: Disability as oppression and education as liberation in the construction of personal identity. Disabil Soc, 31(1):100-15 - Manuela Crespo, Maribel Campo, Miguel Ángel Verdugo (2003). Historia de la Clasificación internacional del funcionamiento, de la discapacidad y de la salud (CIF): Un largo camino recorrido. Siglo Cero, 34[1](205): 20-6 - Marcela Schenck (2018). Incorporación de la diversidad genérico-sexual en salud: Claves teóricas para un modelo analítico. Rev Fac Der, (45) - Marta Lamas (2000). Diferencias de sexo, género y diferencia sexual. Cuicuilco, 7(18) - Organización Mundial de la Salud (2001). Clasificación internacional del funcionamiento, de la discapacidad y de la salud. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Secretaría General de Asuntos Sociales, IMSERSO - Patricia García-Leiva (2005). Identidad de género: Modelos explicativos. Escritos de Psicología, (7):71-81 - Raquel Osborne, Cristina Molina Petit (2008). Evolución del concepto de género. EMPIRIA. Revista de Metodología de las Ciencias Sociales, (15):147-182 - Tammy C. Hoffmann, Paul P. Glasziou, Isabelle Boutron et al (2014). Better reporting of interventions: Template for intervention description and replication (TIDieR) checklist and guide. BMJ, 348:g1687 - Tania Esmeralda Rocha (2009). Desarrollo de la identidad de género desde una perspectiva psico-socio-cultural: Un recorrido conceptual. Interam J Psychol, 43(2):250-9 - María Esther Pérez Dalmeda, Gagan Chhabra (2019). Modelos teóricos de discapacidad: Un seguimiento del desarrollo histórico del concepto de discapacidad en las últimas cinco décadas. Revista Española de Discapacidad, 7(I): 7-27 - Margrit Eichler (1991). Nonsexist research methods: A practical guide. Nueva York: Routledge

Bibliografía complementaria	- Andrés Gutiérrez (coord.) (2017). Trans. Diversidad de identidades y roles de género. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte - Angels Ponce, Miguel Gallardo (2011). Diferentes. Guía Ilustrada sobre la DIVERsidad y la disCAPACIDAD. Barcelona: Fundación Adecco, OHL - Begoña Rodríguez, Olivia Castillo (coord.) (2018). Glosario de términos sobre diversidad afectivo sexual. Madrid: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad - Consejo de la Unión Europea (2013). Directrices de la UE para promover y proteger el disfrute de todos los derechos humanos por parte de las personas LGBTI. Bruselas: Consejo de la UE - Eulàlia Lledó Cunill (2009). Guía de lenguaje para el ámbito de la salud. Vitoria-Gasteiz: EMAKUNDE-Instituto Vasco de la Mujer - European Commission, Directorate General for Research and Innovation (2011). El género en la investigación: Manual. Publications Office, Ministerio de Ciencia e Innovación - Gonzalo José Carbonell Aparici (2019). El movimiento de vida independiente en España. Revista Española de Discapacidad, 7(II): 201-14 - Javier Romañach, Manuel Lobato (2007). Diversidad funcional: Nuevo término para la lucha por la dignidad en la diversidad del ser humano. En: Comunicación y discapacidades - Maria Caprile (coord.), Núria Valles, Rachel Palmen (2012). Guía práctica para la inclusión de la perspectiva de género en los contenidos de la investigación. Madrid: Fundación CIREM - Moscas de Colores (2021). Glosario LGBT. http://www.moscasdecolores.com/es/glosario-lgbt - Naciones Unidas, Derechos Humanos, Oficina del Alto Comisionado (2012). Nacidos libres e iguales. Orientación sexual e identidad de género en las normas internacionales de derechos humanos. Nueva York, Ginebra: Naciones Unidas - Noemí Parra, Moisés Oliva (2016). Sexualidades diversas. Manual para atención de la diversidad sexual en las personas con discapacidad intelectual o del desarrollo. FEAPS Canarias - Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura (2002). Declaración universal de la UNESCO sobre la diversidad cultural. París: UNESCO - Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura (2005). Convención sobre la protección y la promoción de la diversidad de las expresiones culturales. París: UNESCO - Principios de Yogyakarta (2007). Principios sobre la aplicación de la legislación internacional de derechos humanos en relación con la orientación sexual y la identidad de género. http://yogyakartaprinciples.org/ - RAINBOW (Rights Against INtolerance: Building an Open-minded World) (2012). Glosario de términos LGBT. http://www.rainbowproject.eu/material/es/glossary.htm

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Materias que continúan o temario
Investigación en Ocupación Humana e Determinantes Sociais da Saúde/653862314s
Observacións

1.- Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sostible e cumprir cos obxectivos estratéxicos 1 e 2 do "V Plan de Acción do Programa Green Campus FCS (2023-2025)", os traballos documentais que se realicen nesta materia:a.- Na súa maioría, solicitaranse en formato virtual e soporte informático.b.- De realizarse en papel:Non se empregarán plásticos.Realizaranse impresións a dobre cara.Utilizarase papel reciclado.Evitarase a impresión de borradores.2.- A docente responsable da materia resérvase a posibilidade de realizar algún cambio na avaliación ou noutros aspectos da materia, que serán notificados ao alumnado coa suficiente antelación.3.- A docente responsable da materia aplicará a correspondente normativa da Universidade da Coruña ante a detección de calquera tentativa de plaxio motivada por un(ha) estudante no desenvolvemento dos seus traballos. A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación implicará directamente unha cualificación de suspenso (nota numérica '0') na convocatoria en que se cometa a falta, tanto se a falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a cualificación na acta da primeira oportunidade, se fose necesario.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías